

Udruženje građana

"BANKA HRANE – Beograd"

Glavna karika u lancu distribucije hrane ugroženima

Sadržaj:

- "BANKA HRANE – Beograd"
- Evropska federacija banaka hrane
- Siromaštvo u Srbiji

Septembar 2006.

Donacije u borbi protiv gladi i rasipanja hrane

➤ **Donacije u hrani**
(višak u proizvodnji i trgovini, kampanje/akcije pri kupljanju hrane itd.)

➤ **Oprema**
(za logistiku [viljuškari, kartoni/kutije, itd], frižideri, hladnjače, prevozna sredstva, komunikacija...)

➤ **Prostorije**
(kancelarije, skladište...)

➤ **Usluge**
(transport, isporuka, promocija/reklama, savet/konsultacije i podrška...)

➤ **Finansijska sredstva**

➤ Sakupljanje hrane

➤ Prevoz sakupljene hrane

➤ Sortiranje i skladištenje

➤ Kontrola kvaliteta / higijene

➤ Vođenje inventara

➤ Distribucija udruženjima organizacijama koje pružaju pomoć ugroženima

➤ Distribucija hrane domovima i institucijama (za beskućnike, za stare, za invalide, za decu bez roditelja, popravni domovi itd) ili direktno na ulici beskućnicima

➤ Individualni pomoći u hrani

"BANKA HRANE – Beograd"

Udruženje građana "BANKA HRANE – Beograd" je nestranačka, nevladina, neprofitna organizacija osnovana u septembru 2006. **Cilj udruženja "BANKA HRANE – Beograd" je da se uključi u borbu protiv gladi i rasipanja hrane odnosno da doprinese smanjenju siromaštva koje pogađa oko 20% stanovništva Srbije.**

Glavna delatnost "BANKE HRANE – Beograd" će se sastojati u prikupljanju industrijskih, poljoprivrednih i trgovinskih proizvoda, posebno viškova, od donatora; njihovog skladištenja, sortiranja i distribucije siromašnima. Hrana će se distribuirati korisnicima posredstvom humanitarnih organizacija i drugih institucija koje takodje pomažu najugroženijem stanovništvu, a sa kojima će "BANKA HRANE – Beograd" potpisati sporazum.

Delatnost " BANKA HRANE – Beograd " bazirana na konceptu banaka hrane

U saradnji sa Evropskom federacijom Banaka hrane (F.E.B.A.), BANKA HRANE – Beograd će delovati po već dokazanom konceptu koje banke hrane sa uspehom primenjuju širom Evrope više od dve decenije. Pridržavaće se osnovnih etičkih principa povelje FEBA a to su donacije i podela hrane i borba protiv rasipanja hrane. Udruženje će se, pored ovih osnovnih, pridržavati i sledećih principa:

- 1. **Ne za profit** – nabavka i distribucija hrane se vrše besplatno.
- 2. **Hrana za one kojima je neophodna** – distribucija hrane onima kojima je neophodna posredstvom dobrotvornih organizacija koje se bore protiv gladi.
- 3. **Ne-političko** opredeljenje.

Osnovni principi "BANKE HRANE – Beograd" : Povelja Banaka hrane

Funkcionisanje banaka hrane se zasniva na **donaciji** i **podeli**. Ono obuhvata četiri osnovna delovanja:

1. Snabdevanje

Jedan od ciljeva Banke hrane je **borba protiv rasipanja hrane**.

Aktivnost "Snabdevanje" sa sastoji u prikupljanju, sa striktnim poštovanjem imperativa higijene :

- poljoprivrednih viškova,
- proizvodnih viškova u agro-prehrambenom sektoru,
- ili nekomercijalizovanih prehrambenih proizvoda,
- viškova u menzama ili lancima restorana.

Ali takodje i u donacijama šire javnosti putem prikupljanja na velikim površinama, u školama itd.

Sva ta davanja moraju biti **besplatna**.

2. Distribucija

Banke hrane su udruženja u službi drugih udruženja koja se bore protiv gladi.

One ne distribuiraju direktno ugroženim licima, **već to obavezno čine posredstvom mreže lokalnih udruženja, grupa ili zajednica koje rade sa siromašnom populacijom.**

Sporazum o **besplatnom** snabdevanju se zaključuje između svake Banke hrane i grupa ili udruženja distributera, imajući u vidu da svaka Banka hrane ne raspolaže svim željenim proizvodima.

Pomoć u hrani namenjena korisnicima se vrši posredstvom grupa ili udruženja u obliku :

- obroka u "narodnim kuhinjama",
- obroka zvanim "zajednički kazan" u manjim prihvatilištima,
- paketa.

3. Način funkcionisanja

Banke hrane odbijaju primanje novca; njihova uloga se sastoji u želji da promovišu aktivnu i odgovornu solidarnost.

U tom smislu njihovo funkcionisanje je obezbeđeno :

- donacijama materijala, opreme,
- pokrivanje eksploatacionih troškova od strane trećih lica,
- učešćem raznih udruženja,
- donacijama i subvencijama.

4. Akteri / subjekti strukture funkcionisanja

Banke hrane postoje zahvaljujući delatnosti dobrovoljaca i raznih udruženja humanog opredeljenja.

One tako svedoče o mogućnosti različitosti kao i činjenici da se zajedno može biti u službi drugih.

Spisak grupa proizvoda koje će "BANKA HRANE – Beograd" prikupljati i distribuirati

✓ Hleb, pecivo	✓ Konzervisana kuvana hrana
✓ Biskviti	✓ Hrana za bebe
✓ Kafa, čaj, čaj od čikorije	✓ Piće, sokovi, soda
✓ Musli, pahuljice za doručak	✓ Zamrznuto voće
✓ Čokolada	✓ Zamrznuto povrće
✓ Kremovi, dezerti	✓ Zamrznuta riba, školjke i morska hrana
✓ Mleko	✓ Zamrznuto meso, živina, svinjetina
✓ Brašno-pasirana hrana	✓ Zamrznuta kuvana hrana
✓ Testenina - riža	✓ Zamrznuti kremovi i dezerti
✓ Suvo voće i povrće	✓ Sveže voće
✓ Supe	✓ Sveže povrće
✓ Prilozi (kečap, senf, majonez)	✓ Sveže meso, živina, svinjetina
✓ Jestivo ulje i mast	✓ Sveža kuvana hrana
✓ Šećer	✓ Sveža riba
✓ Konzervisano voće	✓ Domaći proizvodi za čišćenje
✓ Konzervisano povrće	✓ Proizvodi za higijenu
✓ Konzervisana riba	✓ Ostali proizvodi
✓ Konzervisano meso	

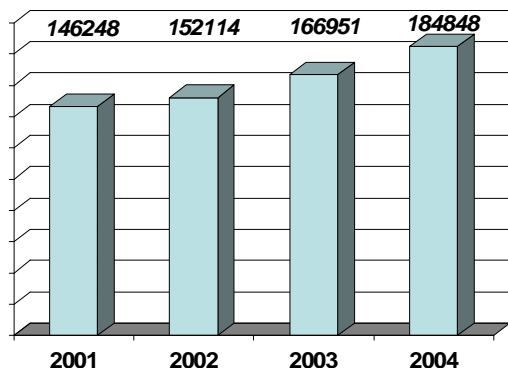
Ovu kodifikaciju je pripremila Francuska federacija Banaka hrane i koristi se od strane svih članova Evropske federacije Banaka hrane.

Kontakt:

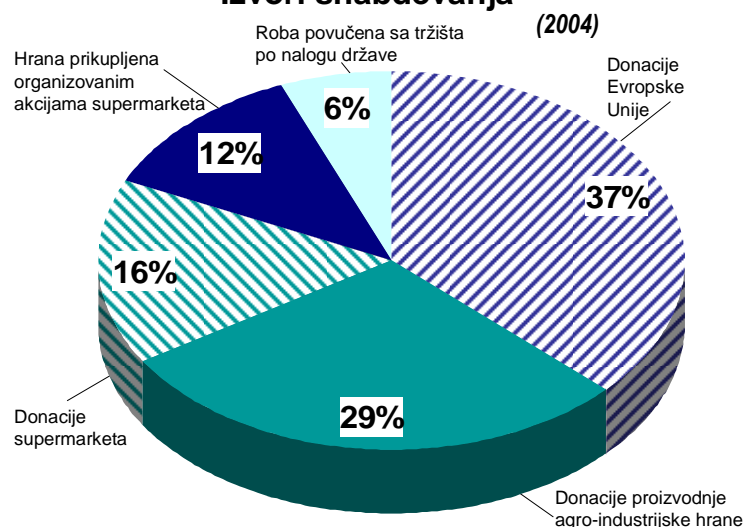
- Radmila Ivetić — tel. 063 25 19 25, 011/497 263
- Sophie Bidard — tel. 064 152 1970
- info@bankahrane.org

Rezultati postignuti na nivou Evropske federacije Banaka hrane

Sakupljena hrana u tonama

Izvori snabdevanja

	Količina distribuirane hrane/ vrednost u Evrima	Broj korisnika koji su primili pomoć/ br. udruz.	Izvori snabdevanja	Ljudski resursi (volonteri i zaposleni)
Evropa (2005) Federacija od 188 lokalnih Banaka hrane u 17 zemalja	215.320 tona 444 miliona evra	3,8 miliona ljudi primilo pomoć posredstvom 21.781 udruženja	<ul style="list-style-type: none"> 25 % donacije industrijske hrane 15 % iz trgovine (donacije iz maloprodaje i velikoprodaje) 12 % donacija od pojedinaca 41 % donacije EU 7 % roba povučena sa tržišta po nalogu države 	5.380 volontera 313 zaposlenih i 324 pod socijalnom ugovorom
Belgija (2005) Federacija od 9 lokalnih Banaka hrane	8.212 tona 21 million evra	106.550 ljudi primilo pomoć posredstvom 654 udruženja	<ul style="list-style-type: none"> 38 % industrijske donacije 23 % donacije iz trgovine 10 % od pojedinaca 26 % EU donacije 3% povučena roba sa tržišta 	112 volontera 11 pod socijalnim ugovorom
Francuska (2005) Federacija od 79 lokalnih Banaka hrane	71.000 tona 179 miliona evra	744.000 ljudi primilo pomoć posredstvom 4.680 organizacija	<ul style="list-style-type: none"> 27 % donacije industrijske hrane 23 % iz trgovine (donacije iz maloprodaje i velikoprodaje) 14,5 % donacije od pojedinaca 28 % donacije EU 7,5 % donacije države 	3.039 volontera 104 zaposlena 268 pod socijalnim ugovorom
Italija (2005) Federacija od 19 lokalnih Banaka hrane	46.800 tona 127 miliona evra	1.280.427 ljudi primilo pomoć posredstvom 7.717 organizacija	<ul style="list-style-type: none"> 18 % industrijske donacije 3 % donacije iz trgovine 16 % od pojedinaca 58 % EU donacije 5% povučena roba sa tržišta 	868 volontera 66 zaposlenih
Poljska (2005) Federacija od 19 lokalnih Banaka hrane	38.815 tona 35 miliona evra	994.921 ljudi primilo pomoć putem 3.301 organizacija	<ul style="list-style-type: none"> 5% industrija; 3% trgovina; 2 % od pojedinaca 90 % EU donacije 	101 volontera 79 zaposlenih 13 pod socijalnim ugovorom
Portugal (2005) Federacija 10 lokalnih Banaka hrane	17.838 tona 25 miliona evra	216.591 ljudi primilo pomoć posredstvom 1.172 udruženja	<ul style="list-style-type: none"> 44 % industrija; 2% trgovina 14% pojedinci; 13 EU dona. 27% povučena roba sa tržišta 	147 volontera 37 zaposlenih

Siromaštvo u Srbiji

"Siromaštvo i radost nikada ne spavaju zajedno", glasi portugalska izreka.
 "Niko ne može biti pametan ako mu je prazan želudac" (George Eliot).

Glad nas jede – (Ivo Andrić)

Beda savija kičmu, usporava korak, gasi glas, hvata za oči kao nevidljiva, lepljiva paučina, nepovratno i nepopravljivo mesi čoveka, steže oko njega svoje granice, odvaja ga zauvek od radosti, tako da mu ništa ne može pomoći, ni novac, ni najpovoljnija promena životnih uslova, jer nije više sposoban da ih primi.

U Parizu 17.10.1987. oko sto hiljada ljudi odalo je poštu žrtvama gladi i nasilja i objavilo da odbija ekstremno siromaštvo, pozvavši čovečanstvo na ujedinjenje i poštovanje ljudskih prava.

Generalna skupština UN proglasila je 17 Oktobar 1992. godine za Medjunarodni dan borbe protiv siromaštva i pozvala sve zemlje članice da preduzmu mere za njegovo suzbijanje.

Iako je u poslednjoj deceniji broj siromašnih u svetu smanjen za skoro deset procenata, na planeti i dalje svake 4 sekunde neko umre od gladi. Godišnje, uglavnom zbog pothranjenosti, umire oko 10 miliona dece.

Prema aktuelnoj analizi FAO, svetske organizacije za ishranu sa sedistem u Rimu, broj hronično gladnih ljudi u svetu će se prepoloviti sa sadašnjih 776 miliona na 440 miliona osoba, ali do 2030 god. Rokovi za iskorenjivanje gladi već su pomereni, tako da su neostvarive projekcije da će se to desiti do 2015 god., sto je zacrtano jos 1996 god. na Svetskom samitu o hrani, procenjuju stručnjaci ove organizacije.

U Evropskoj Uniji, siromastvo preti 16 % stanovništva (72 miliona ljudi).

Prema najnovijim podacima, u Srbiji se oko 20% stanovništva nalazi ispod granice siromaštva.

Uzroci siromaštva

Pored sličnosti sa zemljama u tranziciji i zemljama u razvoju, siromaštvo u Srbiji ima i mnoge specifičnosti. Siromaštvo u Srbiji prvenstveno je posledica dramatičnog pada BDP (sa 2.696 \$ u 1990 g. na 1.035 \$ u 2000 g. po stanovniku, bez Kosova i Metohije), kao i dohotka tokom 90-tih godina. Pad društvenog proizvoda i standarda gradjana, hiperinflacija, rast nezaposlenosti itd. posledice su raspada bivše SFRJ, međunarodne izolacije/sankcija, ratova i bombardovanja Srbije. Ekonomske aktivnosti su drastično smanjene usled desetogodišnje opšte političke i društvene krize. Teško ekonomsko i socijalno stanje otežano je velikim prilivom raseljenih lica čiji broj, 750.000, je u pojedinim godinama dostizao i do 10 % ukupnog stanovništva; danas, broj raseljenih je i dalje vrlo značajan, oko 480.000.

Gde je siromaštvo najprisutnije?

Siromaštvo u Srbiji koncentrisano je u tradicionalno nerazvijenim područjima na jugu i jugoistoku zemlje, a posle 90-tih, pojavilo se i u sasvim novim područjima (pojedine oblasti Centralne Srbije). Siromaštvo je veće u seoskim nego u gradskim sredinama. U ruralnim područjima jugoistočne i dela zapadne Srbije ono čini 25 % ukupnog broja siromašnih odnosno 14 % ukupnog stanovništva.

Siromaštvo je vrlo izraženo kod mnogih socijalnih grupa kao sto su: stare osobe, raseljena lica, osobe sa invaliditetom, deca, Romi, ruralno siromašno stanovništvo, neobrazovani i nezaposleni. Veza između nezaposlenosti i siromaštva je najdirektnija, tako da je jedan od glavnih uzroka siromaštva velika nezaposlenost. Oko 30 % radno-sposobnog stanovništva se vodi pod - nezaposlenima.

Kriterijumi za određivanje granice siromaštva

Granica siromaštva u Srbiji određena je potrošnjom po potrošačkoj jedinici u proseku manjoj od 72 evra mesečno. Prema toj odrednici, ispod ove linije siromaštva nalazi se 10 % stanovništva Srbije ili oko 800.000 gradjana. Kada se uzme u obzir stanovništvo koje se nalazi neposredno iznad linije siromaštva, i koji čine

kategoriju "materijalno nedovoljno obezbeđeni", procenat siromaštva se povećava na 20 % stanovništva ili 1.600.000 građana.

Jedan od osnovnih aspekata siromaštva predstavlja nemogućnost za redovnom i odgovarajućom ishranom, čije su posledice, između ostalog, i nesposobnost praćenja nastave, nesposobnost za rad itd., sto na dugoročnom planu ima tendenciju progresivnog pogoršavanja.

Siromaštvo u Srbiji u odnosu na druge zemlje u tranziciji

Iako je u značajnoj meri osiromašila u proteklih 15 godina, Srbija se i dalje nalazi u kategoriji srednje razvijenih zemalja i pored toga što se nalazi na lestvici nizoj od pre početka krize 90-ih. Na teritoriji zapadnog Balkana, siromaštvo je najmanje prisutno u Hrvatskoj (8,4 %) a najviše u Albaniji (preko 25 %) i na Kosovu gde 50 % ukupne populacije živi ispod zvanične linije siromaštva. U poredjenju sa zemljama u regionu istočne Evrope, siromaštvo u Srbiji je približno na istom nivou kao u Rumuniji (10,5 %), manje nego u Albaniji, a veće nego u Bugarskoj i Poljskoj. Ali na neki način, Srbija se ne razlikuje od ostalih zemalja u tranziciji po tome da siromaštvo ostaje ruralni fenomen. Vreme tranzicije najteže podnose oni koji gube posao, ali i mladi ljudi.

Siromaštvo u Beogradu

U Beogradu je, prema najgrubljim procenama, oko 280.000 siromašnih. Među njima je najviše penzionera - oko 160.000. Korisnika socijalne pomoći i dečijeg dodatka je oko 45.000. Nedovoljno sredstava za život ima i 19.000 Roma (nepouzdan podatak), ali i 50.000 Beograđana koji koriste subvencije pri plaćanju računa "Infostana", pokazalo je istraživanje Zavoda za informatiku i statistiku.

Analiza je pokazala i da više od polovine socijalno najugroženijih sugrađana nema završenu osnovnu školu, a među njima je i najviše onih koji žive sami.

Među korisnicima materijalne pomoći najviše je, ipak, čak 39 %, domaćinstava sa pet i više članova. Dvočlane porodice obuhvataju 19%, dok su sa po 15 procenata zastupljena tročlana i četvoročlana domaćinstva. Najmanje je onih koji ni sa kime ne dele dom: 12 %.

Socijalnu pomoć prima najviše nezaposleni, oko 12 hiljada od kojih 2,2 hiljade je Beograđana nesposobnih za rad, a 10.000 koji spadaju u ostale kategorije.

Situacija je, čini se, najalarmantnija među penzionerima i Romima. Polovina najstarijih sugrađana živi siromašno. Među starima koji ne primaju penzije dominiraju domaćice (55 %), poljoprivrednici (20 %) i nesposobni za rad: 11 (%).

Poslednjih godina, pokazalo je istraživanje, sve je više korisnika socijalne pomoći. Za tri godine tranzicije broj se povećao za oko 3.000. Istovremeno sve je manje onih koji primaju dečije dodatke (20.586), jer je sve manji priraštaj.

Potreba za interakcijom vlade sa drugim učesnicima u borbi protiv gladi

Vlada je započela proces tranzicije 2001. godine putem modernizacije, restrukturiranja i privatizacije privrede, racionalizacije neprivrednih delatnosti kroz masovna otpuštanja zaposlenih, čime se povećavaju socijalni problemi. Stoga, **potrebno je, s jedne strane, smanjiti siromaštvo a s druge strane sprečiti nova siromaštva.**

Mada je situacija poboljšana u periodu 2001-2003, pre svega kao rezultat početka reformi i međunarodne podrške, što je omogućilo određeni rast BDP, zarada, penzija itd, to je suviše kratak period da se nadoknadi jaz nastao u prethodnoj deceniji. Nivo siromaštva je još uvek visok (svaki deseti građanin Srbije živi u siromaštvu), te je **potrebna dodatna briga o ugroženima** jer postoji realna opasnost nastanka novih oblika siromaštva kao posledica sprovođenja neophodnih ekonomskih i društvenih reformi.

Višedimenzionalni pristup smanjivanja siromaštva, pored značajnih finansijskih sredstava, **zahteva velike organizacione napore**, usaglašavanje republičkog i lokalnog nivoa, utvrđivanje sektorskih i drugih prioriteta, **intenzivnu saradnju** državnih institucija, civilnog i nevladinog sektora, međunarodnog faktora, profesionalnu podršku, a pre svega iskrenu želju i spremnost svih učesnika da aktivno i odgovorno učestvuju u celokupnom procesu.

Jedan od tih učesnika je i udruženje građana "BANKA HRANE – Beograd" koje se osniva sa ciljem da se uključi u rešavanje jednog od aspekata siromaštva - gladi.

Strategija za smanjenje siromaštva u Srbiji

U cilju rešavanja krize nastale 90-tih, koja je proizvela siromaštvo pogodivši sve društvene slojeve, Vlada Republike Srbije je, krajem 2002. god., pristupila izradi Strategije za smanjenje siromaštva (SSS). Polazne osnove, strateški pravci i načini pripreme Strategije i njenog sprovođenja definisani su u Polaznim osnovama SSS koje su odobrile Svetska banka i MMF. SSS u Srbiji predstavlja srednjoročni razvojni okvir usmeren na smanjenje ključnih oblika siromaštva, stvaranjem materijalnih i drugih preduslova, kao i pružanje šansi svakom da obezbedi egzistenciju sebi i svojoj porodici.

SSS polazi od siromaštva kao višedimenzionalnog fenomena koji, pored nedovoljnih prihoda za zadovoljenje osnovnih životnih potreba, podrazumeva i aspekte vezane za ljudska prava kao što su mogućnost zapošljavanja, odgovarajući stambeni uslovi, adekvatan pristup socijalnoj zaštiti, zdravstvenim, obrazovnim i komunalnim uslugama.

Prema prvom vladinom izveštaju o sprovođenju strategije za smanjenje siromaštva, novac se ulaže u sve za šta se veruje da smanjuje siromaštvo: ekonomiju, zapošljavanje, zdravstvo i obrazovanje. Jasno je da se siromaštvo mora rešavati kroz sve institucije od Ministarstva za rad, zapošljavanje i socijalnu politiku do centara za socijalni rad. Međutim, zbog linearnog budžetskog sistema, nemoguće je utvrditi direktnu vezu između određenih izdataka i ostvarenih efekata.

Strategijom za smanjenje siromaštva postavljen je **cilj da se siromaštvo u Srbiji prepolovi do 2010. god.** odnosno da se eliminišu najizraženiji oblici siromaštva posebno prisutnih u nerazvijenim područjima i koncentrisanih među socijalno najugroženijim grupama. Ovaj cilj je teško ostvarljiv bez inostrane pomoći, humanitarnih organizacija i donatora, posebno ukoliko privredni rast bude neznatan.

Najugroženije kategorije stanovništva

1) **Deca** sačinjavaju kategoriju sa natprosečnim rizikom siromaštva.

Od oko dva miliona mališana i mladih do 18 godina u Srbiji, gotovo **trećina živi u siromaštvu** (podaci stručnjaka Instituta za socijalnu medicinu u Beogradu, autora publikacije "Deca i siromaštvo"- april 2006.god.). Oko 700.000 dečaka i devojčica je na razne načine, najčešće kombinovane, teško pogođena bedom. Ova brojka je znatno veća od cifre zvanične statistike, koja govori da u Srbiji u siromaštvu živi "samo" nešto više od 200.000 dece. Razlika je ogromna, ali do ove manje brojke, statističari su došli primenom koncepta koji se zasniva na određivanju minimalnih sredstava neophodnih za preživljavanje, koje je odredila Svetska banka. Tako, po njoj, svako ko u Srbiji dnevno troši manje od 2,4 američka dolara ili 172,1 dinar, po osobi, jeste siromašan. Ovde je reč o relativnom siromaštvu. Naša realnost, nažalost, mnogo je crnja. Zato su i podaci Instituta za socijalnu medicinu, realniji, zasnovani na znatno većem broju podataka, uzetih od samih siromašnih ljudi. Da je kao donja linija uzet evropski prosek od 2,9 dolara, broj ekstremno siromašne dece bio bi 400.000. Siromaštvo ima mnogo lica i ne definišu ga samo kriška hleba i šolja mleka. **Sva ova deca rastu bez podsticaja, adekvatne zdravstvene zaštite, sa smanjenim higijenskim navikama, bez kulturnih sadržaja i sportskih aktivnosti. Nedostaje im sve, od pristojnog krova nad glavom, čiste postelje, obroka, odeće, obuće. Svako deseto dete je neuhranjeno.** Nebriga o deci i mladima i njihovim osnovnim razvojnim potrebama vode samo u jednom smeru - ka stvaranju društva traumatizovanih odraslih. **Kakva budućnost čeka Srbiju u kojoj je danas 400.000 dece gladno i žedno? Siromaštvo se odražava na njihov mentalni razvoj, a deca koja odrastaju u bedi, nose taj pečat do kraja života.**

Anketa o životnom standardu stanovništva pokazala je da je najkritičnije u više-porodičnim domaćinstvima u kojima se beda prenosi s generacije na generaciju. Najviše su pogođena deca uzrasta od 7 do 14 godina. Od oko dva miliona dece, koliko je trenutno u Srbiji, 12,7 % ovog uzrasta su bez osnovnih sredstava za život. Onih starijih, od 15 do 18 godina, pogođenih siromaštvom je 11 %. U porodicama nezaposlenih roditelja živi 21,3 % materijalno ugrožene dece. Dalekosežni cilj Srbije je ekonomska stabilnost zemlje. Siromaštvo se može smanjiti ako je rast BND 4,5 % i u kontinuitetu 10 godina. **Mogu li deca praznog stomaka da sačekaju taj spasonosni dan?**

Pokazatelji siromaštva kod dece su: pothranjenost u toku detinjstva (zbog neuhranjenosti trećina dece u predškolskim ustanovama je anemična), češća razboljevanja, problemi u školovanju (zakasnelo upisivanje u školu, osipanje već u toku osnovne škole, ponavljanje), problemi u fizičkom razvoju (deformiteti, zaostajanje u razvoju, posledice hroničnih bolesti), neki oblici socijalne devijantnosti (maloletnička delikvencija itd.). Ovi pokazatelji siromaštva se ponekad javljaju kao izolovani a češće kao kombinovani, pa i kumulativno.

2) Posmatrano prema godinama starosti najsiromašnija su **lica stara** iznad 65 godina. Oni čine skoro četvrtinu ukupnog broja siromašnih, a 17 % ukupnog stanovništva. Njihov rizik siromaštva je za 40 % veći od proseka populacije i pogadja najviše one bez penzija. Najveće učešće u kategoriji starih lica imaju penzioneri (69 %), a ostale kategorije imaju manje učešća: održavana lica (22 %), poljoprivrednici (7 %) i ostali.

3) **Izbegla i interno raseljena lica** spadaju među posebno ugrožene grupe u Srbiji. U najtežem položaju nalaze se lica u kolektivnim centrima (99 KC), kojih ima oko 9.000. Mada se broj izbeglica postepeno smanjuje (pre svega povratkom u BiH ili integrisanjem života u Srbiji), njihov broj je još uvek veoma veliki i iznosi oko 260.000. S obzirom na nepostojanje bezbednosti i drugih uslova za povratak na KiM, ukupan broj interno raseljenih lica (IRL) i dalje je oko 220.000. Preko 120.000 raseljenih lica ili oko 25 % izbeglica i IRL spada u kategoriju siromašnih, što je dva i po puta više u odnosu na domaće stanovništvo.

4) U odnosu na ostale ugrožene grupe, **Romi** su najsiromašniji i najugroženiji. Njihov stvarni broj je veći od 300.000 a zvanično ih ima 108.000 u Srbiji. Kod njih postoji najveća opasnost reprodukcije siromaštva i ono se ispoljava u svim ključnim oblastima kao što su zapošljavanje, obrazovanje, zdravstvo, stambeni uslovi. Životni vek Roma znatno je kraći od ostale populacije što pokazuje da se tokom celog života nalaze u uslovima rizičnim za zdravlje.

5) Siromaštvo je jedno od relevantnih obeležja života **osoba sa invaliditetom**, kojih ima oko 350.000 u Srbiji. Najveći broj dece (79 %) ometene u razvoju nalazi se ispod granice siromaštva. Prihodi porodica koje imaju osobe sa invaliditetom veoma su niski i može se opravdano smatrati da su oni natprosečno ispod linije siromaštva. Preko 70 % osoba sa invaliditetom ima jako niske prihode i spada u siromašne. Samo 13 % njih ima priliku da radi, dok samo 1/3 zaposlenih ima radno mesta prilagodjeno potrebama.

6) Siromaštvo **žena** je u podjenakoj meri determinisano činiocima koji utiču na obim siromaštva u stanovništvu u celini kao i onim činiocima koji se odnose na žene posebno. Pokazatelji nepovoljnijeg ekonomskog položaja žena su: stopa nezaposlenosti je veća (26 %) u odnosu na muškarce (20 %), razlika u posedovanju nekretnina (samo 17 % žena poseduje stanove, za razliku od 31 % muškaraca), žene u proseku imaju za 15 % manju zaradu od muškaraca, duže čekaju na posao itd.

7) **Nezaposleni** su suočavaju sa najvećim rizikom siromaštva: 59,4 % većim od proseka populacije. Oni su direktno ugroženi jer nemaju posla. Zvanična stopa nezaposlenosti u Srbiji približava se 30% odnosno broju oko milion ljudi od kojih su 48 % mladi (nezvanično određeni broj nezaposlenih radi u sivoj ekonomiji). Visokog procenta, rešavanje problema mladih je prepoznat kao prioritet. Struktura nezaposlenih je vrlo nepovoljna: dominantno učešće najmladje starosne grupe u ukupnoj nezaposlenosti, dugoročni karakter nezaposlenosti s obzirom da preko trećine nezaposlenih traži posao više od godinu dana itd.

Prema proceni Saveza sindikata Beograda, oko 50.000 ljudi u Beogradu, a više od 150.000 u Srbiji, redovno ide na posao, a da za svoj rad ne prime ni dinara. Vlasnici se pravdaju lošim rezultatima, a radnici se nadaju boljem ili strahuju da izgube radno mesto. Mnogi od njih nisu primili zaradu više od dve godine.

Umesto zaključka...

Siromašne porodice, i njihova deca, pomoć najčešće traže od rođaka, prijatelja i komšija, dok su državne institucije na nivou lokalnih vlasti, tek na šestom mestu onih na koje se siromašni mogu osloniti u rešavanju svakodnevnih problema.

Analitičari koji istražuju siromaštvo u Srbiji kažu da je statistika jedno a život nešto sasvim drugo - broj siromašnih premašio je zvanične podatke. S time je saglasna i Bosiljka Maksimović, socijalni psiholog. Dovoljno je, kaže ona, da pogledate lica ljudi, na ulici, u našem neposrednom komšiluku, da razmenite s njima reč-dve, i biće vam jasno da žive u bedi, ali je mnogima ispod dostojanstva da traže pomoć... A ovde nastaje novi problem sa kojim se takodje treba suočiti, a to je stigmatizacija.

Dok čitate ovaj dopis, razmišljajte o tome koliko porodica živi u neodgovarajućim uslovima, kako preživljavaju raseljena lica u kolektivnim centrima, koliko dece u ovom trenutku se ne hrani adekvatno, koliko osoba sa invaliditetom ne može da koristi zakonom garantovana prava, koliko se ljudi odlučuje na samoubistvo zbog siromaštva. .. koliko ljudi živi u bedi, nesrećno.

Organizujemo se i učinimo sve što je u našoj moći da u ovim teškim vremenima suzbijemo siromaštvo i povratimo dostojanstvo najugroženijima.